

הוועדים והוועדות

א. המינוח

הוועד

(א) הרכב הוועד:

חברי הוועד, שמינתה אותם המליאה בישיבתה ביום ח' באדר תשט"ז וחידשה את מינוים בישיבתה ביום כ' בסיוון תשט"ז, היו האדונים כ"חיים, ייבין, כהן, פאיאנס, שמעוני (י"ד). המזכיר: הא' איתן.

(ב) ישיבות הוועד:

ישיבה ד (כ"ח במרחשוון): נתמנו נציגי האקדמיה בוועדה המרכזית למונחי הטכניקה בחיפה ונדונה עבודת הוועדה הזאת וועדות המשנה שלה. נמסר דו"ח על המינוח בצבא ההגנה לישראל. הוחלט להקים ועדה למונחי מנהל ציבורי וועדה למונחי ביטוח והוטל על המזכירות לעזור בעבודת ועדות המונחים במכון התקנים הישראלי ובמכון לפירוש העבודה והייצור.

ישיבה ה (כ"ז בשבט): נדונו ואושרו הדו"ח על ועדות המינוח מראשית תשט"ז והרכבן של הוועדות. הוחל בדיון ברשימת מונחים בדיני שטרות לפני הגשתה לאישור המליאה.

ישיבה ו (כ"ב באדר): הוחלט על שינויים בסדרי הדיון והאישור של רשימות מונחים, ונמשך העיון ברשימת מונחי השטרות.

ישיבה ז (כ' בסיוון): נדונה הצעת שינוי בתקנון הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה ואושר שינוי בהרכב הוועדה הזאת. נסקרה פעולתם של חברי האקדמיה בוועדות המינוח.

ישיבה ח (כ"ח בסיוון): נמשך ונסתיים העיון ברשימת מונחי השטרות.

הוועדות

(1) הוועדה למונחי החינוך (ירושלים)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים אורבך, ריבלין.

מומחים למקצוע: האדונים א' אבך-שושן, ח' אורמייאן, י' כץ, פ' שלזינגר.

המזכיר: הא' מדן.

היו 4 ישיבות, ובהן נסתיימה הקריאה השלישית של מונחי תורת החינוך ותורת

ההוראה.

(2) הוועדה למונחי הגיאוגרפיה (ירושלים)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים ייבין, ריבלין.

מומחים למקצוע: האדונים א"י בראוור, ד' עמירן, א' פרנס, י' קרמון, הגב' ח'

מרגלית.

המזכיר: הא' דותן.

היו 13 ישיבות. נסתיימה הקריאה האחרונה של פרק הגיאומטרפולוגיה האקסונונית, ופרק זה הוגש לוועד המינוח ולמליאת האקדמיה לשם אישור. בישיבה משותפת עם נציגי הוועדה למונחי סכרים (חיפה) והוועדה למונחי תורת הקרקע (חיפה) נתבררו המונחים הבאים לדיון הוועדות האלה. נמשכה הקריאה הראשונה של מונחי הגיאומטרפולוגיה האנדוגנית.

3) הוועדה למונחי הטטבח (ירושלים)

החברים מטעם האקדמיה: הוז, מלמד.

המומחה למקצוע: הא' י' סימון.

המזכיר: הא' דותן.

היו 16 ישיבות, ובהן נמשכה ונסתיימה הקריאה השנייה של פרק פעולות הבישול ותופעותיו. הוכנו לדיון מונחי כלי הבישול.

4) הוועדה למונחי הפסיכולוגיה (ירושלים)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים וויסלבסקי, סדן.

מומחים למקצוע: האדונים ח' אורטיאן, י' בךדוד, ש"ג הרמן.

המזכיר: הא' דותן.

הוועדה עסקה ב-5 ישיבות בקריאה ראשונה של מונחי הפסיכולוגיה החברתית, שהם הפרק התשיעי של המילון למונחי הפסיכולוגיה.

5) הוועדה למונחי האפייה (תל-אביב)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים לייבל, איתן.

מומחים למקצוע: האדונים ל' אדלר, י' גולן, א' סופר.

המזכיר: הא' ספן.

היו 26 ישיבות. נשלח חוזר של מונחי האפייה א' (אפיית לחם), נסתיימה הקריאה האחרונה של רשימה א', הוחל בקריאה השנייה של רשימה ב' (מונחי קונדיטאות).

6) הוועדה למונחי תרבות הגוף (תל-אביב)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים שמעוני, איתן.

מומחים למקצוע: האדונים י' אלוף, מ' בניהו, צ' נשרי, ש' שיק.

המזכיר: הא' ספן.

ב-27 הישיבות, שהיו בשנה זו, נמשכה ונסתיימה הקריאה הראשונה של מונחי המכשירים ונערכה הקריאה הראשונה של רשימת בעלי תפקידים בענפי הספורט השונים.

7) הוועדה למונחי המשפט (תל-אביב)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים פֵּאִיאנס, שלי.

מומחים למקצוע: האדונים א' גולדברג, צ' זילביגר.

המזכיר: הא' איתן.

היו 14 ישיבות. נדונה בקריאה אחרונה רשימת מונחי השטרות. נערכה קריאה שנייה של רשימת מונחים בדני מכס ובלו, נשלח חוזר של מונחים אלה, ואח"כ נדונו בקריאה אחרונה.

8) הוועדה למונחי ביטוח (תל-אביב)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים פריץ, איתן.

מומחים למקצוע: האדונים מ' אופיר, א' סואן, י' שלו.

המזכיר: הא' ספן.

התקיימו 18 ישיבות, ובהן נדונה בשתי קריאות רשימה א' של מונחי המקצוע, שהכין הא' שלי.

9) הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה (חיפה)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים איתן, בורלא, בךנון, שמעוני (סגן היו"ר).
 החברים מטעם הטכניון: האדונים ש' אירמאי, י' ברזיר, י' דורי (יו"ר), ק' שטרק.
 חבר מבין אנשי הטכניקה: הא' מ' גלברט.
 חבר מטעם צה"ל: הא' א' בלום.
 המזכיר: הא' אסטרךן.

היו 4 ישיבות. נדונו תקנונה וסדרי עבודתה של הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה, שהיא מוסד משותף לאקדמיה ולטכניון בחיפה. נמסרו דיניסוחשבונות מפעולת הוועדות המקצועיות והמזכירות ונקבעו הרכב הוועדות והנושאים והדרכים בעבודה. כן נדונו בעיות של מונחי יסוד, שנתעוררו בוועדות המקצועיות.

הוועדות המקצועיות מטעם הוועדה המרכזית למונחי הטכניקה

10) הוועדה למונחי סכרים (חיפה)

החבר מטעם האקדמיה: הא' אירמאי.
 מומחים למקצוע: האדונים, י' ברזיר, ח"מ דיסקין, י' מבורך, א' פרסמן. בקצת ישיבות נכחו האדונים ג' דיסו וע' פרומן.
 המזכיר: הא' אסטרךן.

הוועדה גמרה בקריאה הראשונה את הדיון ב-24 פרקים של המילון הבין-לאומי למונחי סכרים. נותרו לדיון עוד שני פרקים: גיאולוגיה, פטרוגרפיה. מחוסר חברי האקדמיה בחיפה לא השתתף נציג האקדמיה בדיון ראשון זה, אבל מזכיר ועד המינוח של האקדמיה דאג ביחד עם מזכיר הוועדה לתיאום בין דיוני הוועדה ובין החלטות האקדמיה ודיוני הוועדות המקצועיות.

11) הוועדה למונחי הימאות (חיפה)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים בךנון, איתן.
 מומחים למקצוע: האדונים י' גרינשפן, י' הלפרן, י' מאומן, פ' מילך, א' פיינגולד, ח' שונמן.
 המזכיר: הא' אסטרךן.

היו 14 ישיבות, ובהן נדון בקריאה ראשונה פרק א' מרשימת מונחי היסוד מכל מקצועות הימאות, שהוכנה בידי הא' י' הלפרן.

12) הוועדה למונחי כיוב והתקנה תברואית (חיפה)

החבר מטעם האקדמיה: הא' איתן.
 מומחים למקצוע: האדונים א' גובר, י' ברזיר, ס' דיוויז, ח"מ דיסקין, א' קרשון.
 המזכיר: הא' אסטרךן.

הוועדה, שעסקה בראשונה ברשימה א' של מונחי המקצוע בשנת תשי"ג ושלחה את הצעותיה בחוזר בשנת תשי"ד, חידשה את פעולתה במכתב תשט"ז, וגמרה ב-10 ישיבות את הקריאה האחרונה שו הרשימה הנ"ל.

13) הוועדה למונחי תורת הפדידה (חיפה)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים בךנון, קריב.

מומחים למקצוע: האדונים א' אלכסנדר, מ' ארנרייך, י' ברץ, ד' יצחקי, ג' נרקיס, י' רול.

המוזכר: הא' אסמרהן.

תחילת העבודה במקצוע זה הייתה בשנת תשי"ב, כשהגיש הא' ארנרייך רשימת הוספות ותיקונים לפרק מ"א (כלי מדידה) של המילון למונחי הטכניקה, וועדה, מורכבת מהאדונים א' אלכסנדר, מ' ארנרייך, ד' יצחקי, א' פרסמן ונ' רובינוב, ערכה דיון ראשון בהצעות אלה. הוועדה מטעם האקדמיה התכנסה בשנת תשט"ו ל-13 ישיבות ודנה ברשימת המונחים הנ"ל בקריאה שנייה. בינתיים חיברו האדונים י' רול ומ' קאט הצעות מילון מקיף למונחי תורת המדידה, הכולל גם את הרשימה הנ"ל.

14) הוועדה למונחי תורת הקרקע (חיפה)

החברים מטעם האקדמיה: האדונים אירמאי, איתן.

מומחים למקצוע: האדונים ח"מ דיסקין, ג' כסוף, ל' כרמל, ד' ניר, א' רוזנברג, מ' פלג, י' קלוגאי, מ' רים.

המוזכר: הא' אסמרהן.

הוועדה התכנסה ל-6 ישיבות וסיימה את הדיון בשתי רשימות המונחים, שהוחל בהן בשנה הקודמת (ע' זיכרונות האקדמיה א-ב, עמ' 93). האדונים אירמאי ודיסקין הכינו לפי המילון הבינלאומי למונחי המקצוע הצעה לתרגום רשימה שלישית, הכוללת בעיקר מונחים הנוגעים לחקלאות, וזו תידון בוועדת-משנה, שמושבה יהיה בתל-אביב.

15) עבודת המינוח בצבא ההגנה לישראל

נמשכו עבודתו של המוזכר מטעם האקדמיה, הא' פלם, במדור המינוח במטה הכללי של צה"ל ושיתוף הפעולה בין המוכירות המדעית של האקדמיה ובין ועדות המונחים של צה"ל וחילותיו. במשך השנה פעלו בחילות צה"ל 6 ועדות מונחים:

(א) בחיל ההנדסה: 20 ישיבות נדונו מונחי חבלה ומיקוש, הנחת מוקשים, ציוד גשרים ודרכים, ציוד מיכני הנדסי.

(ב) בחיל ההספקה: 12 ישיבות נדונו מונחי תלבושת וחגור.

(ג) בחיל התותחנים: 7 ישיבות נדונו מונחי בליסטיקה.

(ד) במשמרה הצבאית: 4 ישיבות נדונו מונחי תעבורה ומונחי טיפול בחשודים.

(ה) ועדה כללית דנה ב-10 ישיבות במונחי תורת הקרב והלחימה.

(ו) ועדה בין-חילית דנה ב-11 ישיבות במונחי מתן אש.

כן היו ישיבות של ועדות ארעיות, שדנו במונחי סמלים וסימנים, כלי נשק ומכשירים שונים, והוגשה עזרה בהכנת המילון הצבאי הארעי.

ועדות מטעם מוסדות אחרים, שהאקדמיה משתתפת בהן

16) הוועדה למונחי רדיו ולאלקטרוניקה (תל-אביב)

החבר מטעם האקדמיה: הא' איתן.

המומחים למקצוע: האדונים ש' גוטצייט, (י'ר), ש' וולף, ג' זינגר, ש' סמילר, א' רון (המוזכר).

הוועדה, שהורכבה מטעם המועצה לקשר ולאלקטרוניקה מנציגי האקדמיה ומשרדי הממשלה (משרדי הדואר, הביטחון, המשטרה והתחבורה), החלה בעבודתה בחודש כסליו תשט"ו ונתכנסה במשך השנה ל-16 ישיבות. נדונה רשימת מונחים, שהוכנה בידי הא' רון, ונתפרסמה רשימה של 201 מונחים. קביעות אלו של הוועדה עדיין טעונות אישור האקדמיה.

17) הוועדה למונחי פריון העבודה והייצור (תל-אביב)

החבר מטעם האקדמיה: הא' איתן.

המומחים למקצוע: האדונים א' אקשטיין, א' גלעד, י' לאור, י' מארק, י' סנגלית

ל' קרקחובן. מזכיר הוועדה: הא' ס' עידית.

הוועדה נתמנתה עליידי המכון לפריון העבודה והייצור כדי להכין תרגום עברי

למונחי המילון, שיצא עליידי הארגון האירופי לשיתוף פעולה בכלכלה, ושיבותיה החלו

בכסליו תשט"ז. הצעת התרגום של המילון נשלמה ב-10 ישיבות והוכנה למשלוח בחזור.

ב. הדקדוק והמילון ההיסטורי

הוועד

(א) הרכב הוועד

חברי הוועד היו לפי החלטת המליאה ביום ה' באדר תשט"ז האדונים בן-חיים (י"ר), בנעט, ברגרין, הזו, פולוצקי. בישיבת המליאה ביום ב' בסיוון תשט"ז נבחרו לחברי הוועד האדונים בן-חיים (י"ר), בנעט, ברגרין, קוטשר, שירמן. המזכיר: הא' מרן.

(ב) ישיבות הוועד

בישיבה ג' ביום כ"ז בתמוז, נדונה שאלת הכתיב השלם, שבו יובעו כל ההגיים - בעיצורים כתנועות - על ידי אותיות. נשקלו הצרכים השונים של הלימוד וההוראה. הוחלט להכין סקירה על ההצעות השונות שנתפרסמו בעניין זה בעיתונות ושהוגשו לוועד הלשון העברית במשך שנים רבות ולדון בכך בישיבה נוספת.

הוועדות

(1) ועדת התעתיק

חברי הוועדה: האדונים בן-חיים, בנעט, טורסיני, ייבין, כהן, פולוצקי, שירמן. המזכיר: הא' מרן.

בהודשי שבט - אדר תשט"ז התקיימו 2 ישיבות של הוועדה, ובהן סוכמו החלטותיהן של ישיבות המליאה והוכנה הצעת התעתיק המדויק. מסקנות הישיבות הובאו לישיבה הט"ז והט"ז של המליאה (ראה כרך זה, ישיבות המליאה, עמ' 44, 52-53).

(2) הוועדה לשאלות דקדוק שימושיות

חברי הוועדה: האדונים בן-חיים (י"ר), בנעט, ברגרין, טורסיני, מירסקי. פולוצקי, פורת, פרץ, שנהר. המזכיר: הא' מרן.

הוועדה עבדה בשני פלגים:

(א) הפלג לעניינים שיטתיים - שחבריו היו האדונים בן-חיים, בנעט, ברגרין, טורסיני, כהן, פולוצקי, פורת - דן ב-10 ישיבות בכללי הקמץ הגדול שבצורות השם.

(ב) הפלג לעניינים שוטפים - שחבריו היו האדונים בן-חיים, ברגרין, כהן, מירסקי, פרץ, שנהר - דן ב-5 ישיבות בשאלות דקדוקיות שונות, שהובאו מטעם ועדותיהשל האקדמיה או מאת הציבור.

ג) מועצת המערכת של המילון ההיסטורי

חברי המועצה: האדונים אורבך, בךחיים, בנעט, הלקין, טורסיני, מלמד, סדן, פולוצקי, שירמן.

המוכיר: הא' מרן.

בישיבת המועצה ביום ג' בכסליו תשט"ז נמסר דו"ח על מהלך העבודה במערכת, ונתלבנו דעות על כיוונו הכללי של המילון, אם יהא זה מילון כולל של הלשון העברית בכל תקופותיה או סדרת מילונים ללשונותיהן של תקופות. הא' בךחיים הסכים לקבל עליו את עריכת החלק של לשון חז"ל במילון, לאחר שיספיק להתכונן ולתכנן את דרך העבודה. הוחלט להציע להא' קוטשר, שיקבל אף הוא חלק בהכנת מילון לשון חז"ל.

ג. הפרסומים

הוועד

א) הרכב הוועד

חברי הוועד לפי החלטת המליאה ביום י"ג בתמוז תשמ"ז היו האדונים כרחיים, הזו, פולוצקי (יו"ר), ריבלין. לפי החלטת המליאה ביום כ' בסיוון תשמ"ז צורף הא' הלקין לוועד. המזכיר הא' מדין.

ב) ישיבות הוועד

בישיבות ד - ה של הוועד ביום כ"ב בטבת וביום י' באדר תשמ"ז נמסר דו"ח על ההכנות להידוש "לשוננו", אחר שפנה העורך בחזר אל חכמים וסופרים ולאחר שנענו מקצתם.

הוחלט ששנת "לשוננו" תהיה כשנת הלוח העברי (מתשרי עד אלול). בשנת תשמ"ז תצאנה שתי חוברות (כרך כ' של "לשוננו"), ובתשרי תשי"ז תתחיל שנה שנייה (כרך כ"א). נדונו עניינים הכרוכים בהדפסת ספרו של פרופ' ז' בן-חיים, "עברית וארמית נוסח שומרון".

הוחלט לקבל לפרסום את ספרה של ד"ר אירנה גרבל, "מבטאי העברית לפי מסורות יהודי אסיה ואפריקה הצפונית", ואת ספרו של ד"ר שלמה מורג, "הגיית העברית בפי יהודי תימן".

נדונו גם הצעות של מחברים אחרים להוציא את ספריהם ע"י האקדמיה או בסיועה. נדחתה הצעת הא' מ' סתוי, "פרקי לשון ומבט" מסיבות שבתקציב ומשום שעיקרו של ספר זה ספרות, ולא מחקר בלשוני. נדחה הדיון בהצעת פרופ' ש' אייזנשטרט, "מילון לשון המשפט", הואיל והספר בשלמותו עדיין לא הוגש לאקדמיה.

הפרסומים

בשנת תשמ"ז יצאו:

"לשוננו", כתב עת לחקר הלשון העברית והתחומים הסמוכים לה, כרך עשרים, חוברות א' וב', העורך: זאב בן-חיים; מזכיר המערכת: מאיר מדין.

"לשוננו לעם", קונטרסים עממיים לענייני לשון בעריכת ע' איתן ומ' מדין, מחזור ז', קונטרסים איי (סג"עב); מהם קונטרסים מיוחדים: "כללי הפיסוק" (הדפסת חדשה של כללי הפיסוק שנקבעו ע"י ועד הלשון), "לשון סופר וספר" (על "דלתות נחשת" לח' הזו) מאת ד' סדין.

סודרו בדפוס:

מילון למונחי הטלפונאות (נסתיימה הדפסת גוף המילון)
מילון למונחי האנטומיה (נסתיימה הדפסת רוב המילון)

שנת תשי"ז